

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 18 czerwca 2018 r.

Poz. 3893

WOJEWODA ŚLĄSKI

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR NPII.4131.4.59.2018 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

z dnia 15 czerwca 2018 r.

w sprawie zmiany nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 w związku z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2018 r., poz. 1103), dalej jako „ustawa”

zarządza się, co następuje:

§ 1. Dokonuje się zmiany nazwy ulicy „PGR Nowy Dwór” (31824) stanowiącej drogę wewnętrzną, położoną na terenie Miasta Zabrze na całym jej przebiegu, na „Lawendową”.

§ 2. Wykonanie zarządzenia zastępczego powierza się Prezydentowi Miasta Zabrze.

§ 3. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. W przypadku niewykonania tego obowiązku w ww. terminie tj. do dnia 2 września 2017 r. właściwy wojewoda ma obowiązek wydania zarządzenia zastępczego, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął wyżej wskazany termin. Wydanie ww. zarządzenia zastępczego, zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy winno zostać poprzedzone uzyskaniem opinii Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z przepisem art. 1.

W przedmiotowej sprawie Wojewoda Śląski pismem Nr NPII.4100.318.2017 z dnia 23 października 2017 r. zwrócił się do Prezydenta Miasta Zabrze z prośbą o udzielenie informacji, dotyczącej między innymi ulicy „PGR” położonej na terenie Miasta Zabrze, to jest: kogo lub co upamiętniają nazwy ww. ulic, kto i kiedy nadał nazwę ww. ulicy - w przypadku, gdy była to Rada Miejska w Zabrzu (Rada Narodowa), poproszono o wskazanie i przesłanie Wojewodzie uchwały w sprawie nadania nazwy ww. ulicy wraz z uzasadnieniem.

W odpowiedzi na wyżej wskazaną korespondencję, otrzymano pismo z dnia 26 października 2017 roku, w którym poinformowano organ nadzoru, iż w Mieście Zabrze znajduje się ulica o nazwie „PGR Nowy Dwór”

stanowiąca przedłużenie ulicy Nowodworskiej. We wspomnianym piśmie stwierdzono również, że „w posiadanej dokumentacji nie odnaleziono informacji o sposobie nadania ulicy nazwy PGR Nowy Dwór”.

Wyżej wskazanej ulicy „PGR Nowy Dwór” w Centralnym Rejestrze Ulic (ULIC) prowadzonym przez Główny Urząd Statystyczny nadano identyfikator 31824.

Wojewoda Śląski realizując wymóg wynikający z art. 2 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 3 ustawy, pismem z dnia 16 listopada 2017 roku, Nr NPII.4100.318.2017 zwrócił się do Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu - o wydanie opinii dotyczącej zgodności nazwy ulicy „PGR Nowy Dwór” położonej na terenie Miasta Zabrze z art. 1 ustawy.

W dniu 5 czerwca 2018 roku Wojewodzie Śląskiemu została doręczona opinia z dnia 29 maja 2018 roku Nr BUW-940-11(128)/18 wskazująca, że w opinii Instytutu Pamięci Narodowej nazwa ulicy "PGR Nowy Dwór" w mieście Zabrze jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy.

W wyżej wskazanej opinii podniesiono, iż: *„Państwowe Gospodarstwa Rolne (PGR) były wielkoobszarowymi gospodarstwami rolnymi tworzonymi w okresie komunizmu na wzór sowieckich gospodarstw państwowych - tzw. sowchozów (ros.: sowietyckoje choziajstwo).*

Tworzenie sowchozów i kolchozów w ZSRS było elementem programu przymusowej kolektywizacji. Idea ta i praktyka po 1945 r. została przeniesiona do Polski wraz z instalacją przez ZSRS władzy komunistycznej. W miarę intensyfikacji procesu upodabniania kraju do wzorców sowieckich, w 1949 roku przystąpiono także w Polsce do forsowania przymusowej kolektywizacji rolnictwa. Władzom komunistycznym w Polsce nie udało się doprowadzić do pełnej realizacji takich koncepcji - przede wszystkim ze względu opór chłopów i stopniowe przemiany w obozie sowieckim po śmierci J. Stalina.

Mimo to istnienie i rozwój PGR-ów było przez cały okres PRL wpisane w plany i koncepcje ideologiczne, związane z funkcjonowaniem państwa zarządzanego przez partię komunistyczną.

Względy ideologiczne przesłaniały władzom komunistycznym powszechnie dostrzegane problemy niskiej wydajności, marnotrawstwa i nieefektywności pracy. Dlatego PGR-y były przez władze komunistyczne utrzymywane kosztem wysokich dotacji budżetowych do końca istnienia PRL.

Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę Sejm RP w 1991 r. uchwalił ustawę likwidującą PGR. ”

W podsumowaniu ww. opinii wskazano, że *„W świetle przytoczonych faktów historycznych nie ulega kwestii, iż PGR jako forma prowadzenia działalności rolniczej stanowi symbol komunizmu, o jakim mowa w art. 1 ust 1 ustawy. Powyższe znajduje dodatkowe odzwierciedlenie w nazwie ulicy, która wskazaną strukturę upamiętnia. Tym samym nazwa ta propaguje komunizm, a co za tym idzie jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy.”.*

Wojewoda Śląski w pełni podziela i przyjmuje wnioski płynące z ww. opinii, uznając konieczność zmiany nazwy ulicy „PGR Nowy Dwór”, jako sprzecznej z art. 1 ust. 1 ustawy. Jakkolwiek wspomniana opinia jest dość lakoniczna, tym niemniej odwołuje się ona do faktów notoryjnych, których znajomość nie wymaga głębszej wiedzy historycznej (podobnie: wyrok WSA w Krakowie z dnia 25 kwietnia 2018 r. - sygn. Akt III SA/Kr 132/18). Wskazana wyżej nazwa ulicy upamiętnia istniejące przy niej w okresie PRL, Państwowe Gospodarstwo Rolne Nowy Dwór, będące częścią zorganizowanego systemu PGR-ów. System Państwowych Gospodarstw Rolnych stanowił przez cały okres istnienia PRL symbol nieudolności i nieskuteczności polityki państwa w zakresie gospodarki rolnej opartej na obcych, ewidentnie nieefektywnych wzorcach. Zgodnie z art. 1 ust. 2 nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989 uważa się również za propagujące komunizm i jako takie sprzeczne z art. 1 ust. 1 ustawy.

Wojewoda Śląski pismem Nr NPII.4100.318.2017 z dnia 16 listopada 2017 roku zwrócił się do Prezydenta Miasta Zabrze z prośbą o podanie propozycji nowej nazwy ww. ulicy, adekwatnej do nazw ulic, które położone są w najbliższej okolicy. W odpowiedzi z dnia 27 listopada 2017 roku, Nr WG.6625.5.2017.KK Zastępca Prezydenta Miasta przekazał propozycję zmiany nazwy ul. PGR Nowy Dwór na Lawendową, wskazując, że nazwa ta jest adekwatna do nazw ulic położonych w najbliższej okolicy, takich jak Nagietkowa, Miętowa czy Tymiankowa.

Wojewoda Śląski - wobec bezczynności Rady Miejskiej w Zabrzu - jest zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany niezgodnej z prawem nazwy ulicy. Wobec zaistniałej sytuacji Wojewoda Śląski postanowił nadać ww. ulicy nazwę „Lawendowa”. Nadanie ulicy nazwy "Lawendowa" jest wynikiem uwzględnienia przez Wojewodę Śląskiego propozycji, jaka została przesłana w tym przedmiocie.

Reasumując, wydanie zarządzenia zastępczego, w sprawie zmiany nazwy ulicy z ul. „PGR Nowy Dwór” na „Lawendową” należy uznać za uzasadnione i konieczne.

Na podstawie art. 5 ust. 1 i ust. 2 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat. Zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Na niniejsze zarządzenie zastępcze, zgodnie z art. 6c ustawy, w związku z art. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki oraz ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 2495), służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia zarządzenia, jedynie w przypadku, gdy brak możliwości wykonania obowiązku, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy, wynikał z przyczyn niezależnych od jednostki samorządu terytorialnego.

z up. Wojewody Śląskiego
Dyrektor Wydziału Nadzoru Prawnego

Krzysztof Nowak

Otrzymują:

- 1) Rada Miejska w Zabrze
- 2) a/a